

آداب خانه

در آموزه های اسلامی برای خرید خانه و ورود و خروج و نظافت و سایر مسائل مربوط به خانه آدابی بیان شده است. از جمله پاکیزه نگاه داشتن خانه، نگهداری برخی حیوانات مثل کبوتر و سلام کردن هنگام ورود و دعا کردن هنگام خروج از خانه.

محتویات

خرید یا ساخت خانه

بزرگ بودن خانه

همسایه خوب

ولیمه هنگام خرید خانه

نظافت خانه

خروج زیاده از خانه

زدودن تار عنکبوت

شستن ظرفها

آداب ورود و خروج از خانه

سلام دادن هنگام ورود

آداب ورود به خانه دیگران

دعا هنگام ورود به خانه

دعا هنگام خروج از خانه

پذیرایی از میهمان در خانه

نگهداری حیوانات در خانه

نهی از نگه داشتن سگ در خانه

پانویس

خرید یا ساخت خانه

در روایات اسلامی برای خانه خوب ویژگی هایی بیان شده است که هنگام خرید یا ساخت خانه باید به آن توجه کرد. همچنین هنگام خرید خانه آدابی وجود دارد:

بزرگ بودن خانه

خوب است خانه یک مسلمان وسیع باشد رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: « **مِنْ سَعَادَةِ الْفَرِيِّ الْمُسْلِمِ الرُّوْحَةُ الصَّالِحَةُ وَالْمَسْكَنُ الْوَاسِعُ وَالْمَرْكَبُ الْبَهِيُّ وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ** »؛ از خوشبختی مرد مسلمان، داشتن همسری شایسته، خانهای بزرگ، وسیله ای راحت برای سواری و فرزندی خوب است.

[۱]

همسایه خوب

قبل از ساخت یا خرید خانه باید از داشتن همسایه های خوب مطمئن شد. امام علی علیه السلام : « **سَلْ عَنِ الرَّفِيقِ قَبْلَ الظَّرِيقِ، وَ عَنِ الْجَارِ قَبْلَ الدَّارِ** »؛ قبل از مسافرت ببین همسفرت کیست و پیش از خرید خانه ببین همسایه ات کیست. [۲] در حدیثی دیگر امام علی علیه السلام می فرمایند: « **إِنَّ لَهَا بَرَكَهً وَ بَرَكَتَهَا جُودَةٌ مَوْضِعُهَا وَسَعَةٌ سَاحَتِهَا وَ حَسَنُ جَوَارِ جِيرَانِهَا** »؛ [۳] خانه را برکتی است، برکت خانه جایگاه خوب آن، وسعت محوطه آن و همسایگان خوب آن است.

ولیمه هنگام خرید خانه

مستحب است انسان زمانی که خانه ای می سازد یا خانه ای می خرد ولیمه . میهمانی بدهد. رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس خانه بخرد، مستحب است ولیمه و میهمانی دهد». [۴] نیز در حدیثی فرمود: «هر کس خانه ای بسازد، گوسفندی چاق قربانی کند و گوشتش را به مردم فقیر نیازمند اطعام کند، سپس این دعا را بخواند: «**اللَّهُمَّ أَذْجِرْ عَنِّي مَرَدَّةَ الْجِنَّ وَالْأَنْبِيسِ وَالشَّيَاطِينِ وَبَارِكْ لِي فِي بَنَائِي**» [۵] آنچه را بخواهد خداوند به او می دهد». [۶]

نظافت خانه

از مهمترین آداب خانه رعایت نظافت است

خروج زباله از خانه

رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «**لَا تُبَيِّثُوا الْقِمَامَةَ فِي بُيُوتِكُمْ وَ آخِرُجُوهَا نَهَارًا، فَإِنَّهَا مَقْعَدُ الشَّيْطَانِ**»؛ [۷] زباله را شب در خانه های خود نگه ندارید و آن را در روز به بیرون از خانه منتقل کنید، زیرا زباله نشیمنگاه شیطان است.

زدودن تار عنکبوت

در اداب اسلامی وجود خانه عنکبوت در خانه مذموم شمرده شده و به برطرف کردن تارهای عنکبوت سفارش شده است. رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «**بَيْتُ الشَّيْطَانِ مِنْ بُيُوتِكُمْ بَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ**» [۸] خانه های عنکبوتی که در اتاقهای شماست، لانه شیاطین است. امام علی علیه السلام نیز می فرماید: «**تُطْفَؤا بُيُوتَكُمْ مِنْ حَوْكِ الْعَنْكَبُوتِ، فَإِنَّ تَرْكَهُ فِي الْبَيْتِ يورِثُ الْفَقْرَ**»؛ [۹] خانههای خود را از تار عنکبوت پاک کنید، زیرا باقی گذاشتن آن در خانه، فقر می آورد.

شستن ظرفها

شستن به موقع ظروف از دیگر آداب اسلامی خانه است. پیامبر (ص) می فرماید: «**عَسَلُ الْإِنَاءِ وَ ظَهَارَةُ الْفَنَاءِ يورِثَانِ الْغِنَى**»؛ [۱۰] شستن ظرفها و پاکیزگی حیاط خانه مایه غناست.

آداب ورود و خروج از خانه

در اسلام ورود و خروج به خانه آدابی دارد

سلام دادن هنگام ورود

قرآن کریم می فرماید: «**فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً**» [۱۱] هرگاه بخواهید به خانه ای داخل شوید نخست بر خویش سلام کنید که سلام تحیتی با برکت و نیکو از جانب خداست. امام باقر علیه السلام در تفسیر این آیه می فرماید: «**إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ مِنْكُمْ بَيْتَهُ، فَإِنْ كَانَ فِيهِ أَحَدٌ يُسَلِّمُ عَلَيْهِمْ، وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ أَحَدٌ فَلْيُقَلِّ: السَّلَامُ عَلَيْنَا مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا، يَقُولُ اللَّهُ «تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ. مُبَارَكَةً طَيِّبَةً»**» هرگاه مردی از شما به خانه خود وارد شد، اگر کسی در خانه بود به آنها سلام کند و اگر کسی نبود بگوید: «سلام بر ما از جانب پروردگارمان» که خداوند می فرماید: «[که آن] تحیتی است مبارک و پاکیزه از جانب خدا». رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «**إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ بَيْتَهُ فَلْيُسَلِّمْ، فَإِنَّهُ يُنَزِّلُ الْبَرَكَاتَ وَ تُؤْنَسُهُ الْمَلَائِكَةُ**» [۱۲]؛ هرگاه یکی از شما به خانه خود وارد می شود، سلام کند، چرا که سلام برکت می آورد

و فرشتگان با سلام دهنده انس می گیرند. از امام صادق (ع) رسیده که مردهنگام ورود بخانه خود بخانواده اش سلام کند و در حال ورود بدرگاه خانه کفش خود را بصدا درآورد و سرفه کند تا اهل خانه خبردار شوند مبدا چیزی بچشم بیند که وی را ناخوشایند باشد».

آداب ورود به خانه دیگران

در آداب اسلامی ورود به خانه دیگران بدون اذن ایشان جایز نیست. قرآن کریم می فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ۗ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ. فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ ۗ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ازْجِعُوا فَازْجِعُوا ۗ هُوَ أَزْكَى لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ» [۱۳] ای اهل ایمان! به خانه هایی غیر از خانه های خودتان وارد نشوید تا آنکه اجازه بگیرید، و بر اهل آنها سلام کنید، [رعایت] این [امور اخلاقی] برای شما بهتر است، باشد که متذکر شوید. و اگر کسی را نیافتید باز وارد نشوید تا اجازه یابید، و چون (به خانه ای درآمدید و) گفتند: برگردید، به زودی بازگردید که این برای تنزیه و پاکی شما بهتر است، و خدا به هر چه می کنید داناست. امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید: «الاستئذان ثلاثة أولهنَّ يسمعون و الثانیة یحذرون - و الثالفة إن شاءوا أدنوا و إن شاءوا لم یفعلوا - فیزججُ المستأذِنُ» [۱۴]؛ اجازه ورود گرفتن به خانه دیگران سه بار است؛ بار اول صاحب خانه و اعضای آن بشنوند؛ و بار دوم خود را بپوشانند (آماده شوند)؛ و بار سوم اگر خواستند اذن دخول بدهند و چنانچه خواستند اجازه ورود ندهند باید اجازه گیرنده باز گردد.

دعا هنگام ورود به خانه

امام علی علیه السلام فرمودند: «به هنگام وارد شدن به خانه بگوید: بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»، سپس بر اهل خانه سلام کند و اگر کسی در خانه نباشد، پس از این دعا بگوید: «السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ الْهَادِيْنَ الْمُهَيَّبِيْنَ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِيْنَ» [۱۵]

دعا هنگام خروج از خانه

امام باقر علیه السلام وقتی از خانه خارج می شد اینگونه دعا می فرمود: «بِسْمِ اللَّهِ حَزَجْتُ وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» [۱۶] از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت شده است که فرمود: «هرگاه کسی هنگام بیرون رفتن از خانه «بسم الله» بگوید، ملائکه به او می گویند: سلامت ماندی. وهنگامی که «لا حول ولا قوة إلا بالله» بگوید، فرشتگان گویند: کارهایت انجام شد. وهرگاه «تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ» بگوید، ملائکه گویند: از بلاها ننگه داشته شدی». [۱۷]

پذیرایی از میهمان در خانه

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: « كُلُّ بَيْتٍ لَا يَدْخُلُ فِيهِ الضَّيْفُ لَا يَدْخُلُهُ الْمَلَائِكَةُ » [۱۸] هر خانه ای که میهمان بر آن وارد نشود، فرشتگان واردش نمی شوند.

نگهداری حیوانات در خانه

امام جعفر صادق علیه السلام از امام باقر علیه السلام مقل می کنند که دوست داشتند در خانه جاندار خانگی باشد مانند کبوتر، مرغ یا بزغاله تا کودکان جن بد آنها بازی کنند و با کودکانشان بازی نکنند. [۱۹]

اهمچنین از آن حضرت نقل شده است که فرمودند: در خانه هر پیغمبری کبوتری وجود داشت، زیرا سفیهان جنیان با کودکان بازی می کنند، و چون کبوتر در خانه ای باشد به آن سرگرم شده و از کودکان دست بر می دارند. [۲۰]

نهی از نگه داشتن سگ در خانه

امام صادق (علیه السلام) فرمود: نماز مگذار در خانه ای که در آن سگ است مگر اینکه سگ صید باشد و دربی برویش بسته شود، در این صورت اشکالی ندارد. همانا ملائکه بر خانه ای که در آن سگ است وارد نمی شوند. [۲۱]

پانویس

1. بحار الأنوار (ط-بیروت) ج 73، ص 155، ح 35
2. کافی (ط-الاسلامیه) ج 8، ص 24
3. مکارم الاخلاق، ص 125 و 126
4. کافی، ج 6، ص 281، ح 3.
5. بار خدایا، دیوان متمرد و آدمیان نافرمان و شیاطین (رانده شده) راز من دور ساز و این خانه را بر من مبارک گردان
6. ثواب الأعمال، ص 221.
7. من لا یحضره الفقیه ج 4، ص 5، ح 4968
8. کافی (ط-الاسلامیه) ج 6، ص 532، ح 11

9. قرب الاسناد(ط-الحديثه) ص52
10. نهج الفصاحه ص584 ، ح 2031
11. نور: 61
12. علل الشرايع ج 2، ص 583، ح 23
13. نور:27و28
14. الخصال، ج1، ص: 91
15. مكارم الأخلاق، ص 345.
16. به نام خداوند خارج شدم وبر خدا توکل کردم، (و) هيچ پناهگاه وقدرتی جز به واسطه خداوندنیست. کافی، ج 2، ص 543، ح 10.
17. قرب الإسناد، ص 201؛ ثواب الأعمال، ص 195.
18. جامع الأخبار(شعیری) ص 136
19. بحارالانوار، ج 60، ص 74
20. مكارم الأخلاق، ص ۱۲۹
21. من لا يحضره الفقيه، ج 1، ص246

منبع

-
- سيد مصطفى حسيني دشتی، فرهنگ معارف و معاریف.
  - اصول کافی
  - خصال شیخ صدوق
  - بحار الانوار
  - من لا يحضره الفقيه
  - مكارم الأخلاق